314

ด่วนที่สุด

ที่ นศ ๐๐๒๓.๔/ว ๒๓๙

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง หารือการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับผู้บริหารท้องถิ่น

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๑๒๑๙
ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยจังหวัดนครศรีธรรมราชได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาและมีความเห็นตามข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย สรุปดังนี้

๑. การนับวาระการดำรงตำแหน่งของนายกเทศมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และได้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกันตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ข้อ ๕ และกรณีที่เป็นการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องเพื่อปฏิบัติหน้าที่เดิมจึงมิใช่การดำรงตำแหน่งในวาระใหม่ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง การนับระยะเวลาพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี จึงนับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง

๒. กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดเข้ามามีส่วนได้เสีย เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น และฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยทุจริตตามมาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นฐานความผิดหลักที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว จึงมีอำนาจชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันนั้นได้ โดยในกรณีนี้เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดฐานเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น อันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการซึ่งเกี่ยวข้องกับความผิดฐานหลักที่ได้ชี้มูลไว้แล้ว จึงอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจึงมีหน้าที่พิจารณาดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมติคณกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดในกรณีดังกล่าวโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอีก รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จังหวัดนครศรีธรรมราชพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การสอบสวนและวินิจฉัยเป็นไปอย่างรอบคอบและถูกต้องตามหน้าที่และอำนาจของนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขอส่งความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เพื่อใช้ประกอบการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปราโมทย์ ศรีวิสุทธิ์)
ท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานกฎหมายระเบียบและเรื่องร้องทุกข์
โทร ๐๗๕ ๓๕๖๑๔๔ ต่อ ๔๑,๔๒

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขรับ 4152
วันที่ 20 ก.พ. 66 เวลา .....น.

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๑๒๑๗

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขที่รับ 1731/83
วันที่ 20 ก.พ. 66
เวลา

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง หารือการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับผู้บริหารท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๖๖ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาและมีความเห็นตามข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย สรุปดังนี้

๑. การนับวาระการดำรงตำแหน่งของนายกเทศมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และได้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกันตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ข้อ ๕ และกรณีที่เป็นการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องเพื่อปฏิบัติหน้าที่เดิมจึงมิใช่การดำรงตำแหน่งในวาระใหม่ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง การนับระยะเวลาพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี จึงนับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง

๒. กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น และฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามมาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นฐานความผิดหลักที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว จึงมีอำนาจชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันนั้นได้ โดยในกรณีนี้เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดฐานเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการซึ่งเกี่ยวข้องกับความผิดฐานหลักที่ได้ชี้มูลไว้แล้ว จึงอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจึงมีหน้าที่พิจารณาดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดในกรณีดังกล่าวโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอีกรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การสอบสวนและวินิจฉัยเป็นไปอย่างรอบคอบและถูกต้องตามหน้าที่และอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขอส่งความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ดังกล่าว เพื่อใช้ประกอบการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๕๒๕๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ปวีย์ธิดา ธารเนตร
โทร. ๐๙๘-๘๓๒๗๐๑๕

กระทรวงมหาดไทย
รับที่ 23 ม.ค. 2566
เลขรับ 3984

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๙๐๔/๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
เลขรับ 267
วันที่ ๒๓ ม.ค. ๒๕๖๖
เวลา 14:10 น.

๒๐ มกราคม ๒๕๖๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 4867
วันที่ 23 ม.ค. 2566
เวลา

เรื่อง หารือการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับผู้บริหารท้องถิ่น

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๔/ป ๒๔ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนกับผู้บริหารท้องถิ่นตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ตามที่กระทรวงมหาดไทยขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับผู้บริหารท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ขอให้กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และสำนักงาน ป.ป.ช. แต่งตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริง ตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว และมีความเห็นปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้ อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
ฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครอง
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๒๑๙ (นางสาวพรทิพย์ฯ)
โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๕๑๙๔
www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocs.go.th

หารือใหม่ (ปรับปรุงชื่อ)

เรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๖๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน
กับผู้บริหารท้องถิ่นตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ลับ* ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๕๗๑๕ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับผู้บริหารท้องถิ่น ดังนี้

๑. กรณีการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับนาย พ. นายกเทศมนตรีตำบล บ.

๑.๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหานาย พ. นายกเทศมนตรีตำบล บ. กับพวก ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กไม่ได้มาตรฐาน โดยถนนมีค่ากำลังอัดคอนกรีตและความหนาไม่ถูกต้องตามสัญญาจ้าง ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับไว้พิจารณา โดยมอบหมายคณะผู้ไต่สวนเบื้องต้นเพื่อดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นและรวบรวมพยานหลักฐาน พร้อมทั้งจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณา และคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นแล้วมีมติว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหามีมูลความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมีมูลความผิดฐานปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ โดยให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดดังกล่าว ตามมาตรา ๙๑ (๑) และ (๒) และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ แล้วแต่กรณี และกระทรวงมหาดไทยได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจในเรื่องดังกล่าวแล้ว ต่อมานาย พ. ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า ตนไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการของผู้ว่าราชการจังหวัดเนื่องจากไม่เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนด

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๒ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

*ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๒๑๔๗๘ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๕ ยกเลิกชั้นความลับ

๑.๒ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ คณะที่ ๑ พิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีการนับวาระกระทำผิดของผู้บริหารท้องถิ่นสมัยดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ และดำรงตำแหน่งต่อตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ หากจะออกคำสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จะเกินสองปี ในวาระที่กระทำผิดหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ มีความเห็นเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า ควรนับเป็นวาระเดียวต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นการรักษาการตามตำแหน่งต่อจากวาระเดิมมิใช่เป็นการดำรงตำแหน่งในวาระใหม่ อีกทั้งการพ้นจากตำแหน่งในกรณีที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด มิควรต้องคำนึงถึงวาระการดำรงตำแหน่ง แต่ควรคำนึงถึงเพียงเวลาที่พ้นจากตำแหน่งนั้นเกิดขึ้นเมื่อใด ก็ให้นับวาระการดำรงตำแหน่งการสั่งพ้นจากตำแหน่งสองปีนับจากนั้น

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า การดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น แม้จะเป็นการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกัน แต่การได้มาซึ่งตำแหน่งโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายคนละฉบับ การนับวาระการดำรงตำแหน่งจึงนับเป็นสองวาระ ทั้งนี้ เทียบเคียงกับแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขดำ ที่ อร ๒๒/๒๕๖๔ และคดีหมายเลขแดงที่ อร ๑๙/๒๕๖๕ และความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสร็จที่ ๑๑๑๒/๒๕๕๙ และเรื่องเสร็จที่ ๑๖๐/๒๕๓๐

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ เห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และเกิดความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนับวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น หากออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนี้ไปโดยยังไม่เกิดความชัดเจนในบทบัญญัติกฎหมายจะเกิดผลกระทบต่อการดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นและทำให้ราชการเกิดความเสียหายได้ จึงเห็นควรให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหารือเรื่องดังกล่าวไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒. กรณีการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับนาย ส. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส.

๒.๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหานาย ส. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส. กับพวก ว่า กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๖ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นแล้วมีมติว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหามีมูลความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๔) ประกอบกับมาตรา ๑๐๓/๑ มาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับมาตรา ๑๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และมีมูลความผิดตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และให้ส่งความเห็นไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับนาย ส. ตามมาตรา ๙๑ (๑) และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อมาจังหวัดได้ใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และวินิจฉัยว่าพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาในฐานะรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด

๒.๒ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งความเห็นไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับนาย ส. ตามมาตรา ๙๑ (๑) และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมิได้แจ้งให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๑ (๒) จึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดจะสามารถใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนแล้ววินิจฉัยให้นาย ส. พ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะเหตุตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ โดยไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้หรือไม่ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องชี้มูลความผิดและมีมติให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ตามมาตรา ๙๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เสียก่อน ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงจะสามารถใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นรายงานการสอบสวนตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคสี่ เพื่อวินิจฉัยให้นาย ส. พ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะเหตุที่นาย ส. ได้กระทำการตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ

ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาเรื่องนี้เป็นไปด้วยความรอบคอบ เกิดความถูกต้องและเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้องที่จะนำไปใช้ปฏิบัติให้เกิดความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่นายกเทศมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกันตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ นับเป็นการดำรงตำแหน่งเดิมต่อเนื่องกันหรือไม่ เห็นว่า ข้อ ๕[๒] แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษา

---

[๒]ข้อ ๕ <u>กรณีผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพ้นจากตำแหน่ง</u> ให้ผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นนอกจากครบวาระให้ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นโดยให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ของประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ ฯ

ความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ ฯ กำหนดว่า กรณีผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพ้นจากตำแหน่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นคำสั่งที่ออกมาในระหว่างที่นายกเทศมนตรีผู้ถูกกล่าวหายังคงอยู่ในวาระการดำรงตำแหน่ง จึงเป็นการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องเพื่อปฏิบัติหน้าที่เดิมและเพื่อร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นต่อไปในช่วงสถานการณ์ที่ยังไม่อาจจัดให้มีการเลือกตั้งได้ โดยยังไม่พ้นจากการดำรงตำแหน่ง จึงมิใช่เป็นการดำรงตำแหน่งในวาระใหม่ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔[๓] เมื่อมาตรา ๗๓/๑ วรรคหนึ่ง[๔] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี การนับระยะเวลาสองปีดังกล่าวจึงต้องนับจากวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นวันที่นายกเทศมนตรีผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งในวาระดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งและในขณะนี้กำลังดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีอยู่ ดังนั้น โดยผลของมาตรา ๗๓/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ที่กำหนดว่า ในคำสั่งที่ให้พ้นจากตำแหน่งให้มีผลตั้งแต่วันที่มีคำสั่ง ถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย การลงโทษจึงยังคงกระทำได้ต่อไป

ประเด็นที่สอง กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่า มีมูลความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมีมูลความผิดตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหาร

---

[๓]ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ประกาศ ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

[๔]มาตรา ๗๓/๑ เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๗๓ ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของนายอำเภอ ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้น ถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

ฯลฯ ฯลฯ

ส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และให้ส่งความเห็นไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ตามมาตรา ๙๑ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยไม่ได้แจ้งให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนพิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้หรือไม่ เห็นว่า การที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะพิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนของผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้หรือไม่ นั้น จะต้องเป็นกรณีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ (๒)[๕] และมาตรา ๙๑[๖] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งบัญญัติโดยสรุปว่า ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส. ผู้ถูกกล่าวหา ฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น และฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามมาตรา ๑๕๒[๗] และมาตรา ๑๕๗[๘] แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นฐานความผิดหลักที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว จึงมีอำนาจชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันนั้นได้ โดยในกรณีนี้

---

[๕]มาตรา ๒๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๒) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

ฯลฯ ฯลฯ

[๖]มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

[๗]มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[๘]มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดฐานเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำ ตามมาตรา ๔๔/๓ (๓)[๙] แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ อันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการซึ่งเกี่ยวข้องกับความผิดฐานหลักที่ได้ชี้มูลไว้แล้ว จึงอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๘ (๒)[๑๐] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ และมีอำนาจส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๑[๑๑] ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสี่[๑๒] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจึงมีหน้าที่พิจารณาดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดในกรณีดังกล่าว โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอีก

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๖๖

---

[๙]มาตรา ๔๔/๓ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๓) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ฯลฯ ฯลฯ

[๑๐]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

[๑๑]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

[๑๒]มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหานั้น แล้วแต่กรณี

ฯลฯ ฯลฯ

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหานั้น ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ฯลฯ ฯลฯ